

Színes falakba ütköznek

GYÖNGYÖSPATA A ház lefestésére, új tetőre vagy épp kerítésre költenék a szegregáció miatt kapott kártérítési pénzt az érintett roma családok. Már ha az önkormányzat hagyja.

DOROS JUDIT

Csemer Niki és férje, Berki Dávid egy öreg parasztházban lakik Gyöngyöspatán a Rákóczi úton: nem a háromszáz lélekszámú város közepén, de nem is a Kecsekő-domb alatt, ahol jórészt komfort nélküli putrik állnak. A házat még a nagymama vette 2013-ban, a hatvanhat éves asszony az épület első traktusában lakik, míg a pár hátul, az udvar felőli részen. Csakhogy hamarosan, augusztus 20-a körül érkezik az első baba, egy kislány, s a fiatalok lakrésze szűkössé válik, bővíteni kellene.

Kapóra jött, hogy Niki és férje egyike annak a hatvan gyöngyöspatai romának, aki kártérítésre jogosult a helyi Neksei Demeter Általános Iskolában 2004 és 2012 között elszenvedett etnikai alapú szegregáció miatt. A Kúria döntése szerint a gyöngyöspatai önkormányzatnak, illetve az általános iskolát jelenleg fenntartó hatvani tankerületnek együtt közel 100 millió forintot kell augusztusig végéig kifizetnie az érintetteknek. A pénz fele július végén megérkezett a számlájukra. Csemer Nikinek 2,8, férjének 1,35 millió forintot ítélt meg a bíróság.

– Nem szórjuk el ezt a pénzt, arra szeretnénk költeni, hogy a gyerekünknél már jobb körülmények között élhessen – mondja a férj. A kánikula közepén gőzerővel dolgoznak, hogy mihamarabb hozzáépítsenek egy a kis lakrészt a házhoz. Korábban is volt itt már egy hátsó épület, de az összedőlt, annak helyén akarják az újat kialakítani. Az építőanya-

FOTÓ: LADIÁNSZKI MÁTÉ

ÁLMOK ÉS A VALÓSÁG

Csemer Niki és az asztalnál férje, Berki Dávid, mellettük a nő apja. Kibővítenék a házukat a kártérítésből

got megvették, kórművessegség is akad, aki baráti áron számolja a munkáját.

Ám most attól félnek, hogy mielőtt beköltöznének, hatalmas büntetést szab ki rájuk az önkormányzat, amely tavaly márciusban rendeletet alkotott a településkép védelméről. Ebben számos korlátozó passzus olvasható, s az is, hogy a polgármester a kötelezés megszegése esetén „egymillió forintig terjedő településkép-védelmi bírságot szab ki”. Érdekes, hogy más településen

kevesébb fenyegető a megfogalmazás, Szilvásváradon például nem a bírság felső plafonját hangsúlyozzák, hanem azt, hogy a büntetési tétel 10 ezer és egymillió forint között lehet.

A szabályozás szerint Gyöngyöspatán nemcsak a lakóházakat, de még a közterületről látható melléképületeket sem lehet műanyag hullámlemezzel, ipari jellegű fémlemezzel vagy bitumenes zsindellyel fedni, a tető pedig csak fekete, szürke, okker, homokszínű, agyagszínű, téglavörös vagy terrakotta színt kaphat. A homlokzatnak fehérnek, sárgával tört fehérnek, szürkével tört fehérnek vagy okkernek kell lennie, arra pedig a rendelet külön is felhívja a figyelmet, hogy az „erős, rikító színeket kerülni kell”. Ehhez képest különösen érdekes – teszük hozzá a cigánysoron többen is –, hogy Gyöngyös felől a kisvárosba érkezve a helyi focicsapat szinte világítóan bilikék épülete fogadja a látogatókat. – Úgy látszik, csak a cigányok háza nem lehet rikító színű – jegyzi meg.

Az önkormányzat néhány hete szórólapokon is figyelmeztette a rendelet betartására a helyieket

– legalábbis a romák lakta területen többen is kaptak a stencilezett példányból épp akkortájt, amikor a számlájukra megérkezett a kártérítési összeg. – Nem tudunk másra gondolni, csak arra: most, hogy megkaptuk a pénzt, az önkormányzat minden módon, akár bírsággal is igyekszik majd annak egy részét visszaszerezni tőlünk – mondja Csemer Niki. Mivel nincs egyedül a problémájával – többen is házfelújításra, tetőjavításra készülnek a számlájukra megérkezett keretből –, így nagybátyja, Csemer Géza, a helyi roma nemzetiségi önkormányzat elnöke „vette kézbe” az ügyet.

– Bementem a helyi jegyzőhöz, aki a gyöngyöspatai járási építési ügyi hatósághoz irányított. Ott viszont azt mondták, ezeket az ügyeket helyben kell intézni. Érdekes módon azt is kihangsúlyozták, hogy Gyöngyöspatán az építési szabályzat egyedi, így ahhoz külön kell alkalmazkodni – mondja Csemer Géza. Szavai szerint sokan mindenféle bejelentés nélkül húznak fel teraszt, toldanak hozzá a házukhoz, mégsem fenyegetik őket bírsággal, s nem kapnak külön szórólapot az önkormányzattól a kötelezettségeikről.

Kerestük a gyöngyöspatai polgármestert és a jegyzőt, mi az oka annak, hogy a településvédelmi rendeletben külön megszabták a már említett feltételeket. A miertre nem válaszoltak, csupán elküldték a rendelet és néhány más építési jogszabály linkjét.

A kisebbségi elnök furcsállja, hogy a tavaly életbe lépett településkép-védelmi rendeletre miért épp most hívja fel a figyelmet az önkormányzat. Ő maga idén tavasszal újrászínezte a házat, a fakó narancsból így élénkpiros lett. – A kutya sem szólt hozzám, hogy miért ilyen színre festem, de ha úgy tartaná a polgármester kedve, a rendelet szerint akár meg is büntethetne a „rikító” színű házam miatt. Hozzáteszi: ez nagyon kiszolgáltatott helyzetbe hozza az itteni embereket, akik hiába akarnak kitörni a nyomorból, mindig visszanyomják a fejüket a szegénységbe.

KIEMELT FIGYELEM

CSEMER GÉZA

furcsállja, hogy sokan mindenféle bejelentés nélkül húznak fel teraszt, toldanak hozzá a házukhoz, mégsem kapnak külön szórólapot az önkormányzattól

több az ajánlás, mint a szigorítás, s külön is hangsúlyozzák: céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem a valós értékek megismertetése. Az ország egyik, szegények lakta részében, Észak-Borsodban nem rónak külön terhet a helybéliekre, ha építkezni akarnak. Vécsi István, Ricse polgármestere szerint ha valaki üvegből akar kerítést, építsen azt, s fesse olyanra a házat, amilyenre szeretné, lényeg, hogy boldoguljon, és ne akarjon elmenni a faluból.

Ha valaki üvegből akar kerítést, építsen azt

Magyarországon a legtöbb településnek van úgynevezett arculati kézikönyve. Ezekben Gyöngyöspatához hasonlóan rendeletben szabályozzák a településkép védelmére vonatkozó elvárásokat. Más kérdés, hogy ezek zömében inkább az állampolgárokkal való együttműködésre helyezik a hangsúlyt. Szilvásváradon például, ahol több műemlékvédelem alatt álló épület is található, hasonlóképp megszabnak előírásokat az épületek színére vonatkozóan, ám a települési arculati kézikönyvben sokkal